

Ds. L. Gebraad

Geheimen van de binnenkamer

Overdenkingen
over het
Onze Vader

TEKSTSERVICE VERMEULEN - METEREN

Inhoud

Ten geleide	6
Verantwoording	9
1. De noodzaak van het gebed	15
2. Wat tot het gebed behoort	26
3. De inhoud van het gebed	33
4. Onze Vader	40
5. Die in de hemelen zijt	51
6. Uw Naam worde geheiligd	58
7. Uw Koninkrijk kome	71
8. Uw wil geschiede, gelijk in den hemel, also ook op de aarde	85
9. Geef ons heden ons dagelijks brood	95
10. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren	108
11. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze	118
12. Want Uw is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in der eeuwigheid	127
13. Het wordeken: Amen	132

Ten geleide

Mij is gevraagd een *Ten geleide* te schrijven in dit boekje *Geheimen van de binnenkamer*, en zoals de inhoud genoemd wordt: overdenkingen over het Onze Vader. Wij hebben dat niet durven weigeren, aangaande deze geliefde leraar, die wij in onze jonge jaren zeer vaak hoorden prediken. In 1980 heeft hij de tijd met de eeuwigheid mogen verwisselen, wij waren toen 19 jaar. Hij sprak zeer vaak in de gemeente waar wij toen bij behoorden, hij bediende daar ook de sacramenten.

Bij het lezen van dit boek kwamen vele herinneringen boven van de toen gesproken woorden. We kunnen ons nog zo goed herinneren dat hij zijn predikatie menigmaal begon met te zeggen: 'Mensen, ik heb er vanavond niet zo'n zin in om de geschiedenis breedvoerig te gaan behandelen, als jullie daar lust toe hebben dan moet je dat thuis maar onderzoeken, maar ik hoop als de Heere het geeft vanavond maar te spreken over de gangen en wegen die God met Zijn volk houdt.'

Al waren wij jong, dan gevoelden we en geloofden we zeker dat deze man gelukkig was. Ach geliefden, wat zijn we toch veel kwijtgeraakt aangaande de oude leraars die ons kerkverband hebben mogen dienen. Toen we jong waren - en het is tot onze schande dat we dit moeten schrijven - begrepen we er niet zoveel van, maar als die leraars van toen, waaronder ook ds. Gebraad, op de preekstoel kwamen, dan voelden we: dit is echt! Ook al hadden zij nog niets gezegd. Er mocht zoveel uitgaan van hetgeen God erin gelegd had, en dat gaf nog beslag.

Iemand bij wie ds. Gebraad nogal eens logeerde, vertelde ons onlangs dat de gezinsleden ds. Gebraad midden in de nacht psalmen hoorden zingen. 's Morgens tijdens het ontbijt zei de vader

van dat gezin: 'Dominee, het mocht vannacht nogal gemakkelijk zijn, want we hoorden u psalmen zingen.' Ds. Gebraad antwoordde: 'Jongen, de duivel was zo in de weer, dat ik dacht: ik ga maar psalmen zingen, want daar kan hij niet tegen, daar moet hij voor wijken!'

We herinneren ons dat wij, toen wij nog ouderling waren, eens een preek lazen van ds. Gebraad en dat, als we ons niet bedriegen, de Heere er ook voor ons persoonlijk in mee mocht komen en dat het gezegend mocht worden aan het hart. Ja, het komt nog wel eens terug wat wij in onze jeugd gehoord hebben en vele uitspraken die we toen vergaten, worden nu voor de geest gebracht en mogen hun kracht nog wel eens doen.

We zouden hiermee door kunnen gaan, maar het is de bedoeling om het *Ten geleide* kort te houden. De inhoud van dit boekje behoeft geen aanbeveling, want als men hierin gaat lezen, aangaande het gebed dat behandeld wordt in Zondag 45 t/m 52 van onze Heidelbergse Catechismus, dan beluisteren we taal die door Gods Geest gewerkt werd. De Heere werkt nog precies hetzelfde in de harten van Zijn volk. Ja, dan geldt: 'Ik zal hun geven ...' Letten wij hierop, allen die dit lezen? Het is een *gegeven* goed. Dat wist ds. Gebraad ook zeer goed. De profeet Jeremía getuigde: 'En Ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hun kinderen na hen' (Jer. 32:39). Geven, enerlei hart en enerlei weg, want zij zullen allen (Zijn volk) van de HEERE geleerd worden en zijn om Hem te vrezen.

Het is onze hartelijke wens en bede dat dit werkje mag worden gezegend aan de harten van vele lezers. We denken in het bijzonder ook aan onze jeugd. Jeugd, neem dit boekje, dit eenvoudige werkje eens ter hand en lees het eens: het leest gemakkelijk en er staan geen moeilijke zinnen in. Je zult merken dat ds. Gebraad een liefdevol hart had voor de jeugd en de onbekeerde medereiziger, van jong tot oud. Het is niet moeilijk, jeugd en allen die dit lezen, probeer dit boekje onder biddend opzien te lezen: bid om Gods Geest.

Het is een taal die bijna niet meer gehoord wordt. God haalt Zijn volk meer en meer thuis, en het gaat zo leeg worden op aarde. Gods ware volk, ach, het is hier en daar nog een eenzame zwerfer. Maar het grootste voor dezulken is als ze met de dichter nog eens mogen instemmen door het geschonken geloof: 'Gij weet, o God, hoe 'k zwerven moet op aard', mijn tranen hebt G' in Uwe fles vergaard. Is hun getal niet in Uw boek bewaard?' Hoe donker de tijden ook zijn die wij beleven, er zullen er toch nog moeten en mogen worden toegebracht.

In dit werkje beluisteren wij de praktijk van het zielenleven. En als tijdens het lezen van dit boekje Gods Geest erin meekomt, dan gaat ds. Gebraad verdwijnen, dan gaat de lezer verdwijnen en begint Christus te verschijnen. Zie, dat is het leven en de zaligheid der ziel. Ja, dan mag de Kerk wel eens zingen: 'Die God is onze zaligheid!' O, als dit werk nog eens gebruikt zou mogen worden tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk en tot vertroosting van Zijn Sion, dan zal alles wat van de mens is verdwijnen, en zal de uitwerking zijn wat we lezen in Psalm 115:1: 'Niet ons, o HEERE, niet ons, maar Uw Naam geef ere, om Uwer goedertierenheid, om Uwer waarheid wil.'

Stavenisse, augustus 2013

Ds. Th.L. Zwartbol

Verantwoording

Dit boek is niet alleen een meditatieboek, maar voor mij ook een persoonlijke herinnering aan een goede vriend, die al meer dan dertig jaren niet meer op aarde is. Ds. Gebraad had een grote plaats in onze familie, vele jaren lang. Hij heeft de begrafenis geleid van mijn grootouders en met ons meegeleefd in blijde en droeve dagen. Hij was toen ik jong was ‘mijn’ dominee. Ook toen ik ouder werd bleef hij dat, en nu, zo lang na zijn sterven, is hij dat eigenlijk nog wel een beetje.

Vanuit die hoogachting heb ik destijds veel kerkdiensten van hem op de band vastgelegd, toen dat eigenlijk officieel nog niet mocht. Maar hij werd er niet boos om; hij wist waarom ik het deed. Tien jaar bespeelde ik het kerkorgel bij hem, soms drie diensten op een zondag. Vele keren was ik zijn chauffeur op zijn preektochten kriskras door Nederland. Ik was erbij toen een Rotterdamse oogarts hem zei, dat hij niets meer voor hem kon doen. Dominee zei ontsteld tegen de arts: ‘Maar dokter, dan kan ik niet meer in de Bijbel lezen.’ De dokter antwoordde nuchter: ‘U zult wel méér boeken niet meer kunnen lezen.’ Vanaf die tijd schreef ik, ter gebruik op de preekstoel, veel tekst voor hem uit: de preekteksten, de psalmverzen, de formulieren en de Catechismus. Bijna vijftwintig jaar, van 1956 tot 1980, was hij mijn vriend; zo lang mocht ik ook de zijne zijn. Zonder onze vriendschap was dit boek er wellicht nooit gekomen.

Gebedsleven

Ds. Gebraad stond in zijn kerkverband niet op de voorgrond. Wel had hij een vooraanstaande plaats bij Gods volk, vooral vanwege zijn verborgen omgang met de Heere. Hij beleefde veel

zaken in de binnenkamer. Zijn leven werd gekenmerkt door twee bijzondere eigenschappen: waken en bidden. Hij leidde bij uitnemendheid een biddend leven en beleefde zeldzame gebedsverhoringen. Hij had hierin iets profetisch. Vaak wist hij vooraf hoe zaken zouden lopen en beslissingen zouden vallen.

Dat wist trouwens de hele gemeente. Menig keer uitte hij in de toepassing van de zondagavonddienst zijn vrees dat in die nieuwe week een gemeentelid zou sterven; hij voelde dan de majesteit van de dood als het ware langs hem heen gaan. Eens voorspelde hij dat de dood een jongere zou treffen, wat kort erna werkelijk gebeurde. Bij een jaarwisseling voorspelde hij eens dat in het nieuwe jaar meer mensen dan ooit naar het graf zouden worden gebracht; ook dit waren geen woorden van hemzelf.

Verhoringen

Eens zou de dominee in een vacante gemeente bediening van het Heilig Avondmaal houden. Hij stond te nodigen, maar een ouderling, een vaste avondmaalsganger, kon geen vrijmoedigheid vinden. Ds. Gebraad wachtte even, vouwde zijn handen en sprak: 'Heere, zou U de duivel willen wegzenden bij die jongen?' Het wonder gebeurde in de dadelijkheid en beide zielenvrienden mochten de dood des Heeren verkondigen.

De dominee was verslagen toen zijn dochter te horen kreeg dat ze ongeneselijk ziek was. Hij smeekte onafgebroken om genezing, maar de artsen gaven geen enkele hoop meer. Op zekere zondag profeteerde hij dat zijn kind zou herstellen. Veel kerkgangers konden hun tranen niet bedwingen. Haar toestand verbeterde opmerkelijk. Zelfs het hoofdhaar, dat ze kwijt was door allerlei bestralingen, kwam terug, voller dan het ooit geweest was. Ook dat had haar vader voorzegd: 'God doet geen half werk, m'n kind, je krijgt zelfs je haar nog terug.'

Die pastorale zorg betrof ook mezelf, toen ik in het volop roomse Breda gekeurd moest worden voor militaire dienst. De dominee had iets gevoeld van mijn ouders' zorgen over het ruwe en

heidense Brabantse soldatenleven. Dominee had vast mogen geloven dat ik niet onder de wapenen zou worden geroepen. Moeder wist dat, maar ze had niets tegen me gezegd. Na de goed verlopen medische keuring volgde een psychologisch onderzoek. De arts las mijn persoonsgegevens en zag bij 'godsdienst' de naam 'Oud Gereformeerd' staan. Verbaasd vroeg hij: 'Oud Gereformeerd? Ken je soms een zekere meneer Gebraad?' 'Jawel,' zei ik, 'dat is nu onze dominee.' Hij zei: 'Dat was degene bij wie mijn moeder vroeger naar de kerk ging.' We waren allebei even sprakeloos. Hij keek me aan en vroeg: 'Wil je graag in militaire dienst?' Ik zei: 'Nee, helemaal niet.' De arts: 'Zou je het wel doen?' Ik: 'Jawel, want je moet de overheid gehoorzamen.' 'Nou, dan weet ik wel genoeg,' zei hij. En de uitslag? Ik kreeg nimmer een oproep om mijn dienstplicht te vervullen. Veel later, jaren later, vertelde moeder van dominees zorg over mij, van zijn geloofsvertrouwen, pas toen begreep ik waarom juist deze psycholoog mijn keurmeester was geweest.

Achtergronden

Ds. Gebraad hield deze preken aan het einde van zijn leven. Hij was inmiddels de oudste dienstdoende predikant van Nederland, dat zegt natuurlijk heel wat. Hij had belangrijke ontwikkelingen doorgemaakt, geen veranderingen maar verdiepingen van zijn geloofs- en gebedsleven. Zijn lichaam takelde snel af. En eigenlijk kón hij niet meer, liet zijn lichaam het niet meer toe.

Een voorbeeld: Op biddag 1979 zei hij: 'Ik ben blij dat ik mijn arbeid nog mag doen en ik hoop het te blijven doen, al zou ik op mijn preekstoel sterven. Ik heb het aan God gevraagd: Heere, ik ben zo benauwd dat ik vloekende zal sterven, ik ben er zo benauwd voor dat mijn verstand misschien weggenomen zal worden. Mijn begeerte is om biddende te sterven of prekende te sterven. Och, als ik op mijn leeftijd zie, ook in de Commissie van Onderzoek en op meer andere dingen, zou ik zeggen: laat dat varen, laat dat maar gaan. Maar dat mag niet, want als je dan bepaald wordt bij wat God ervoor gedaan heeft, ach nee, dan teken je zo weer bij.'

Ik heb onderlaatst een tijd gehad toen mocht ik zien wat Christus ervoor gedaan had, tot Zijn laatste ogenblikken aan het kruis. Daar werd nog een moordenaar onder bekeerd. Dus geliefden, wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.’

Enkele keren kreeg hij tijdens een dienst een stoornis in de bloedsomloop, dan moest de kerkdienst vroegtijdig worden afgebroken. Ook zijn hart vertoonde gebreken, een arts zei dat het te groot was. ‘Geen wonder,’ zei dominee, ‘de hele wereld zit erin.’ Op 7 februari 1980 werd hij 86 jaar. Zondag 18 mei preekte hij voor het laatst, ’s avonds over Zondag 15. Hij had dus na deze prekenserie over het gebed nog vijftien Zondagen kunnen behandelen. De vrijdag erna werd hij opgenomen in heerlijkheid, niet meer om te bidden, maar om eeuwig te danken. Hoe vaak had hij het gezegd: ‘O God, sterven, sterven en U ontmoeten, hoe moet dat toch! Ja, ook een kind van God, hoor. Maar ze mogen er wel eens overheen en doorheen zien. O, daar zal de eeuwigheid voor nodig zijn om “dank U” tegen God te zeggen.’

Geheimen van de binnenkamer

Velen wisten dus dat zijn gebedsleven zo belangrijk was, dat hij een binnenkamer had. Hij kon met Samuël wel zeggen: ‘Wat ook mij aangaat, het zij verre van mij, dat ik tegen den HEERE zou zondigen, dat ik zou aflaten voor ulieden te bidden.’ Daarom draagt zijn uitverkochte levensbeschrijving de titel: *Het krachtigste wapen*.

Om diezelfde reden heb ik zijn laatste preken over het gebed des Heeren, de Zondagen 45 tot en met 52, op de band gezet en bewaard. Ze zijn uitgesproken van het najaar van 1978 tot het voorjaar van 1979, dus ruim een jaar voor zijn sterven.

Voor wetenschap en dogmatiek kunt u in deze overdenkingen niet terecht, voor een blik in het zielenleven wel. Ongekunsteld. Je hoort het hem zeggen: ‘Ik ben liever van de zaligheid vol, dan van de kerken en de dominees dol.’ En: ‘Van dogmatiek worden alle mensen ziek.’ De preken bieden een doorkijkje in zijn gebedsleven, in zijn zielenleven, in zijn geloofsleven, laten iets los

over de geheimen ervan. Daarom luidt de titel van dit boek: *Geheimen van de binnenkamer*.

Belangrijke vraag was: in welke *vorm* moet ik de stof uitgeven? Het leek me niet zo geschikt om het in de vorm van preken met uitweidingen over andere onderwerpen te doen, daarom koos ik voor geselecteerde korte overdenkingen. Elke vraag van de Catechismus wordt in de vorm van een overdenking behandeld, in totaal zijn er dertien meditaties.

In de meditaties zijn *tussenkopjes* geplaatst, die het lezen vergemakkelijken en de toegankelijkheid bevorderen. Veel kopjes zijn citaten uit de Catechismus, zodat de lezer precies weet wat de dominee behandelde; in dat geval zijn ze tussen aanhalingstekens geplaatst. Soms zijn eigen tussenkopjes gebruikt, bijvoorbeeld bij een lange inleiding als de behandeling van de Catechismus nog niet was begonnen. Dan staan ze *niet* tussen aanhalingstekens.

Graag wil ik ds. Th.L. Zwartbol te Stavenisse hartelijk danken voor het schrijven van het *Ten geleide*. Mij trof de spontaniteit en de hartelijkheid waarmee hij hiertoe direct instemde. Ik ben hem zeer erkentelijk dat hij dit boek met deze gedegen en ook persoonlijke bijdrage heeft willen verrijken. Graag sluit ik me aan bij zijn hartelijke wens die deze overdenkingen vooraf gaat.

Zegene de Heere deze herinnering aan onze oude vriend, die nog spreekt nadat hij gestorven is. Voor hem is het werkelijkheid geworden: 'Nog een ogenblikje, dan zijn we voor eeuwig thuis. O, eeuwig thuis te mogen zijn. Nooit meer zondigen, maar eeuwig dat kroontje neerleggen voor dat Lam Gods en altijd bij de Heere wezen. Eeuwig God verheerlijken, in de verkiezende liefde des Vaders, in de verlossende liefde van de dierbare Borg en Middelaar, en in de toepassende liefde van God de Heilige Geest.'

Onze Vader, Die in de hemelen zijt,

Uw Naam worde geheiligd.

Uw Koninkrijk kome.

*Uw wil geschiede,
gelijk in den hemel, alzo ook op de aarde.*

Geef ons heden ons dagelijks brood.

*En vergeef ons onze schulden,
gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.*

*En leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van den boze.*

*Want Uw is het Koninkrijk en de kracht
en de heerlijkheid, in der eeuwigheid.*

Amen.

I

De noodzaak van het gebed

Zondag 45 (1)

Vraag 116. Waarom is het gebed den Christenen van node?

Antwoord. Daarom dat het het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert, en dat God Zijn genade en den Heiligen Geest alleen aan diegenen geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.

We staan voor een zeer gewichtig stuk. Bidden! Wat is dat nodig! Is er één noodzakelijk iets, dan is het bidden. Niet een gebed dat wij zelf maken, maar een gebed dat gegeven wordt. Een gebed is bij wijze van spreken te vergelijken met een retour in bus of trein, een retour, waarop je weer terug kunt reizen. Zo komt God terug op het gebed, dat Hij ons komt te leren.

In de wet spreekt God tot de mens, in de Twaalf Artikelen spreekt een gelovige tot een andere gelovige, en in het gebed spreekt de mens tot God. In het gebed ligt een drie-enig God verklaard: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. We kunnen ook zeggen: het begint met de ere Gods, het gaat door met de ere Gods, en het eindigt in een drie-enig God.

We kunnen spreken over de aanspraak van het gebed, over de zes beden die erin verklaard liggen, en ten slotte over de lofver-

heffing waarmee het Onze Vader eindigt.

De discipelen vroegen: 'Leer ons bidden.' De natuur leert bidden, het verstand leert bidden, de wijsheid leert bidden, maar Gods volk leert door de Geest bidden. Dan is één woord veel meer dan duizend woorden buiten de Heilige Geest. U zult vragen: mag ik dan niet bidden? Jazeker, dat bent u duur verplicht, want ieder mens ligt onder de plichtsgehoorzaamheid en Gods volk ligt onder de geloofsgehoorzaamheid.

U merkt wel dat er dan wezenlijke zaken gebeurd moeten zijn. Het gebed ligt immers in het stuk van heiligmaking, in het stuk der dankbaarheid. De heiligmaking begint in de orde des heils na de rechtvaardigmaking. De ziel tracht heilig voor God te leven: 'Zijt heilig, want Ik ben heilig.' Dat zal in handel en wandel openbaar komen.

Er zijn ook formuliergebeden, en ik zeg niet dat die niet goed zijn. Als een mens helemaal niet kan bidden of hij gaat er zelf maar wat van maken, dan kon hij beter een formuliergebed doen. Daar staan ze voor aangetekend achterin uw psalmboek. Dat is dus geen bezwaar, maar het is beter als we dat een weinig van de Heere geleerd hebben.

U zult misschien zeggen: ik kan niet bidden. Is 't waar? Hoe weet u dat? Ik kan het ook niet. Ik kan wel met het verstand bidden, zei Paulus, maar dat was een geheiligd verstand en niet een uitwendig verstand. Het gaat niet om een mooi gebed of een groot gebed, zoals de heidenen dachten. De tollenaarsbede en het gebed van de moordenaar waren zeer kort, slechts een enkele zin, maar het antwoord was zeker: 'Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.'

Van zich af bidden

U vraagt misschien: wat is nu eigenlijk het oprechte bidden? Dat is van u af bidden. Wanneer gebeurt dat? Dat gebeurt niet vaak. Walgt u nooit eens van uzelf terwijl u bidt? Of denkt u nooit eens terwijl een ander bidt: houd toch alstublieft op, ik wou dat

u maar *amen* zei? Laat ieder maar bij zichzelf beginnen. O, wat bidden we toch weinig van onszelf af. En zie, dát is nu het ware bidden! Dat is verklaard liggen in het Onze Vader: 'Uw wil geschiede.' Dan zijn we afhankelijk. Een waar gebed leert ons afhankelijk en aanhankelijk te zijn; God in alles nodig te hebben. Dat leert ons met de spreukendichter: 'Ken Hem in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken.'

Nu weet ik wel, dat we de gebeden moeten onderscheiden. Wij moeten een ambtelijk gebed doen, dat zijn we duur verplicht voor onszelf en de gemeente. We moeten ook bidden voor de zieken en degenen die op onze weg geplaatst zijn. Wij moeten ook een gebed doen voor de gemeente, daarom moeten we ons gebed wel eens uitbreiden. Nu zit het hem natuurlijk niet in de breedte, niet in de lengte, maar in de diepte. Het ware gebed komt uit de hemel, het daalt af in ons hart en als het goed mag zijn, dan keert het tot God terug. Als het niet naar God terugkeert, is het niet goed. Dan is het een voorkomende waarheid; dan blijft het in onszelf en dan gaat het gebed niet hoger dan de zolder.

'Den Christenen'

Nu lezen we in vraag 116 over 'den Christenen'. Nu zijn we uitwendig wel christen, maar een ware christen is alleen een christen in Christus. Eerst Christus en daarna de christen. In Antiochië werden de discipelen uit het Nieuwe Testament voor het eerst 'Christenen' genaamd. Nu is het de grote vraag of we een naamchristen zijn, een praatchristen of een daadchristen.

Ze worden dus 'Christenen' genoemd. Dat is wat! Moeten we ons dan niet schamen? Volgens onze doop worden we 'christen' genoemd, uitwendig in het verbond. Bij de doop werd de Naam van een drie-enig God over ons uitgeroepen, toen zijn we onderscheiden van de heidenen. Ze worden dus 'Christenen' genoemd; ach nee, volkomen wordt dat nooit. Dat is er maar Eén, dat is Christus. En de Heilige Geest is de Voorbidder in het hart van Gods volk. Gods volk leert twee voorbidders kennen: de Heilige

Geest in hun hart en Christus bij de Vader.

Maar al is het nog zo gebrekkig, als het gebed maar waar mag zijn. God maakt waar en oprecht in het binnenste. We kunnen schone woorden hebben in het bidden, schone woorden in het preken, zoals het in veel kerken gaat met uitwendige gaven en talenten, terwijl er niets van God bij is. Want het gebed is niet gelegen in woorden, maar in kracht. Dat gééft ook kracht, door Gods Geest.

Weet u wat daar ook in ligt? Dan gaat u niet meer een ander veroordelen, maar het gebed gaat u en mij veroordelen. Dan bent u niet bezig om uw vinger uit te steken: daar zit die man, daar zit die vrouw, daar zit die jongeling; nee, maar hier vanbinnen: graaf maar dieper. Het gebed leert steeds maar dieper graven en steeds maar meer gruwelen ontdekken.

‘Waarom is het gebed den Christenen van node?’

De leerling vraagt: ‘Waarom is het gebed den Christenen van node?’ Dus: waarom is dat gebed nu zo nodig? Hij vraagt dat niet uit onverschilligheid, nee, maar hij wil er méér van weten. Och, wat is dat toch een lief werk. Het gebed drijft uit tot de troon der genade, om meer en meer van God te weten, en meer kennis te hebben van hetgeen in God ligt. Niet van de verborgen raad van God, want die is van God alleen, maar van de geopenbaarde wil. Liggen wij ook zo voor en met elkander aan de troon der genade in het ware gebed?

De leerling vraagt het dus uit ware begeerte. Hij ligt hier als het ware als een bedelaar aan de troon der genade met de vraag: Heere, dat U mij eens oprecht wilt leren bidden; mag ik Uw eer eens bedoelen. Dat is nodig, want in het gebed buiten Christus’ verdienste bedoelen we onszelf. Dan bedoelen we Gods eer niet. En daar gaat het toch om bij de Heidelberger. Mag dat bij u ook zo zijn? Vaders, u bent profeet, priester en koning in uw gezin. Hoe is dat? U zult zeggen: dat kan ik niet zijn. Is het Gods schuld, als u dat niet kunt zijn? Of is het eigen schuld? Heeft dat u wel eens

in de nood gebracht? Heeft dat u wel eens voor God gebracht? Of schuift u die verantwoordelijkheid maar op een ander? U hebt toch niet voor niets ambten van God gekregen om dat voor uzelf en uw gezin te doen? Het hoeft geen mooi gebed te zijn, als het maar door Gods Geest geleerd mag zijn.

Ik weet nog wel, als ik vroeger op bed lag en moeder me wat laat riep, dat ik wel eens wat kwaad was op moeder. Ik zei: 'Moeder, u moet me wat vroeger roepen.' Dan zei ze: 'Ja maar kind, je bent nog zo klein en je kunt nog zo lekker slapen.' 'Ja, maar moeder, u weet toch dat we samen altijd een hoofdstukje lezen, en we zijn toch gewend dat we even op de knieën gaan voordat ik naar de koeien ga?' Waar vinden we dat nog? Ik sprak pas een moeder van zes kinderen. Zij bracht ieder kind apart naar bed en deed bij ieder kindje een apart gebedje. Zes gebeden, hoewel kort.

'Het voornaamste stuk der dankbaarheid'

O, wat is het antwoord dan toch waar: 'Daarom dat dit het voornaamste stuk der dankbaarheid is.' Was dat ook niet bij onze oudste Broeder? Niet alleen in de hemel, maar ook toen Hij op aarde was? Christus was in het diepst van Zijn lijden vervuld met dankbaarheid dat Hij dat mocht doen en dat de Vader Hem daartoe bekrachtigde als de Zoon van God, ook in Zijn menselijke natuur. Het was de diepste begeerte van de Heere Jezus dat Hij dat heeft mogen doen voor Zijn Kerk, en nog mag doen en nog zál doen, als de enige Voorbidder bij de Vader. Hij zegt: 'Vader, Ik wist dat Gij Mij altijd hoort.'

Waarom zou dat nu voor ons het voornaamste stuk zijn? Wel, daar wordt de eer van God in bedoeld. Alles wat we van onszelf doen, daarin bedoelen we slechts onszelf, en daar moet God niets van hebben. We kunnen vroom en godsdienstig doen, maar dat is slechts aanstellerij van onszelf. Dan zegt God: doe dat gebed maar van Mijn aangezicht weg.

Weet u wat we dan leren? Dat het gebod een gebed wordt; het ware gebod wordt een waar gebed in onze ziel. Dan gaan we niet

meer naar onszelf toe bidden. Hábakuk kon van zich af bidden, want al was het dat de vijgenboom niet bloeien zou en er geen vrucht aan de wijnstok zijn zou, dat het werk des olijfbooms liegen zou en de velden geen spijs zouden voortbrengen; dat men de kudde uit de kooi afscheuren zou en dat er geen rund in de stallingen wezen zou ... dan kon hij toch in de HEERE van vreugde opspringen en zich verheugen in de God zijns heils.

Het voornaamste stuk der dankbaarheid is God de ere geven. Komen we daar niet alles in te kort? Beantwoorden we daar niet veel te weinig aan? Onze lippen kunnen wel veel zeggen, maar vernedert ons dat? Het ware gebed vernedert een zondaar! Dat verootmoedigt en maakt klein voor God. Hoe meer we het gebed van God gaan leren, hoe meer we voor God gaan buigen en bukken als een onwaardige, als een schuldige, als een verloren zondaar of zondares. Dat maakt geen grote mensen, dat maakt geen voorname mensen. Dan hebben we wel eens graag dat een ander voor ons bidt, want dan zeggen we: Heere, U moet van mij wel walgen.

‘Welke God van ons vordert’

Vandaar is het dan ook het voornaamste stuk der dankbaarheid is ‘welke God van ons vordert.’ Hoort u het? U zult zeggen: maar Heere, dat kunt U toch van mij niet meer vorderen of eisen? Jazeker, zegt God, u hebt het bezeten in het paradijs, Ik heb u volmaakt geschapen, maar u bent gevallen en hebt gezondigd en Ik heb u verlost van uw schuld.

Ik zal een eenvoudig voorbeeld geven. Veronderstel dat ik geld van u leen voor een bepaalde rente, dan moet ik dat toch teruggeven, of ik het heb of niet heb; dat kan de schuldeiser toch vorderen? Dat is toch afgesproken? God heeft in het paradijs drie dingen tot de mens gezegd: Hij eiste gehoorzaamheid, Hij beloofde het eeuwige leven, maar Hij dreigde met de straf, zijnde de eeuwige dood. Dus dat hebben wij bezeten, want wij waren volmaakt uit Zijn hand voortgekomen als het voornaamste schepsel, het dier-

baarste schepsel, boven de engelen en ver boven de beesten uit. De ware christen zegt: Heere, U vordert het van mij; ik heb het bezeten, maar ik kan het niet meer. Dat is een volk, dat hulpeloos en krachteloos wordt aan de troon der genade, om als een worstelaar en smekeling tot God te roepen. Niet in hun waardigheid, want hoe meer ze de eis gaan voelen, hoe meer ze schuldig voor God staan en hoe meer ze de Persoon nodig krijgen Die de schuld kan voldoen bij de Vader, Christus, Die altijd volmaakt gebeden heeft; Christus, Die in hemel en op aarde altijd aan de kant van God stond, in de wil van God verslonden lag, ook in Zijn dierbaar lijden en sterven en aan het kruis van Golgotha, ook zelfs toen Hij uitriep: 'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?' Toen was Hij in het diepst van Zijn ziel met de wil van God verenigd, om Zijn volk te verlossen van de vloek der wet en een eeuwige gerechtigheid en zaligheid teweeg te brengen.

'En dat God Zijn genade en den Heiligen Geest alleen aan diegenen geven wil'

Wat zegt de onderwijzer nu verder? 'En dat God Zijn genade en den Heiligen Geest alleen aan diegenen geven wil ...' O, die dierbare Heilige Geest, de derde Persoon, die dierbare Persoon, Die mij overtuigt en overbuigt. De onderwijzer gaat het mes erin zetten. Hij gaat niet pleisteren met loze kalk, maar hij zegt het op de man af, volgens Gods Woord geleerd en onderwezen, namelijk: 'Dat God Zijn genade (...) alleen aan diegenen geven wil ...' Genade door recht.

Nu moeten we dat goed onderscheiden, want niet alle genade is vrije genade. Vrije genade ligt vrij in de eerste Persoon, verlossende genade in de tweede Persoon en toepassende genade in de derde Persoon. O, wat wordt het een lieflijk terrein als men daarop komt. Dan zijn de lendenen omgord met de waarheid, dan heeft men aangedaan het borstwapen der gerechtigheid, dan heeft men de voeten geschoeid met de bereidheid van het Evangelie des vredes, dan heeft men aangenomen het schild des

geloofs, dan heeft men genomen de helm der zaligheid en het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord. Dan is men met alle bidding en smeking biddende te allen tijde in de geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeking voor al de heiligen.

Dan voelt u dat u in de voorbede van Christus ligt. U zult vragen: wat werkt dat uit? Dat maakt een ootmoedige christen, een vernederde christen aan Gods heilige voeten. Dat was bijvoorbeeld Maria Magdaléna, uit wie God zeven duivelen heeft uitgeworpen. Ze zocht de Levende bij de doden, maar onverwacht kwam Hij Zich openbaren, zeggende: 'Maria'. Eén woord! Dat is door Gods Geest. O, die lieve Geest, Die gaat bewerken als aarde onder de ploeg. Die lieve Geest, Die uitdrijft tot de Persoon welke noodzakelijk is, die dierbare Borg en Zaligmaker. Ach nee, dat is geen dagelijks werk, zoals bij de christenen van onze dagen, die kunnen altijd maar bidden en danken.

'Die Hem met hartelijke zuchten'

En dan lezen we: 'Die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.' Hoort u het? Een zucht van een arme zondaar is veel voornameer dan een gebed van een mens die zichzelf bedoelt. Denkt u niet dat het gebed van de tollenaar en dat van de moordenaar aangenaam was? De farizeeërs met hun lange zwarte klederen stonden op de hoeken der straten te bidden, maar Johannes zei tegen hen: 'Gij adderengebroedsels.' Ik geloof dat het ware gebed meer in de eenzaamheid gevonden wordt dan in het algemeen in de kerk.

Ik wil gerust zeggen dat ik er soms als een berg tegenop zie om een gebedje te doen, hoewel ik daartoe geroepen ben. Toch ben ik wel eens blij dat ik een ouderling bij me heb, zodat die het kan doen; ik vertrouw het hem beter toe dan mezelf. Ach ja, dan ben je wel eens blij dat een ander nog voor je wil zuchten. Wat daalt God toch laag en lief af. Denkt u dat dat niet aangenaam is? Denkt u dat het niet kostelijk is voor een ziel, als hij eens wer-

kelijk mag zuchten? Dat hij mag voelen dat de Heilige Geest dat gewerkt heeft? Dat gaat naar boven; dat gaat door de donkere wolken heen. O volk, houd dan maar moed, want dat zuchten is aangenaam in de oren van de Heere Zebaoth.

Die ware zuchten, zijn dat geen edele vruchten? Is dat geen zalige vrucht van de wijnstok van Christus' verdienste? Zou dat niet wat nalaten? Zou dat niet alles schade en drek leren achten om de uitnemendheid van Christus? Zou u daardoor de zonde niet gaan haten en laten? Dan zegt een zeker dichter:

Houd maar aan met zuchten,
Om die edele vruchten;
Straks stijgt ge hoger op,
Tot een zeer hoge top.
Maar dit goed is niet voor d' aard'
U krijgt er wel een voorsmaak van,
Maar daar uw ziel 't niet dragen kan,
Wordt 't voor d' eeuwigheid bewaard.

'Zonder ophouden'

En dan zegt hij: 'Zonder ophouden.' Dus: *zonder ophouden* daarom bidden en daarvoor danken. Niet zo nu en dan maar eens. Ook als God ons niet verhoort, dan toch volhouden: ze dwongen God en ze bleven vrienden. God geeft niet altijd dadelijk antwoord op het gebed. Geloof maar dat Gods Kerk in de hemel dankbaar zal zijn dat God niet alle gebeden verhoord heeft. Want niet alle gebed kán verhoord worden, ook al is het goed en in waarheid gemeend. Toch kan God het niet altijd aannemen. Paulus heeft driemaal gebeden of de doorn uit zijn vlees mocht worden weggenomen, maar hij had die doorn nodig.

Dan gaan we iets opmerken van de nuttigheid der kastijding. Dan krijgen we de kastijdende hand van God lief; dan gaan we de kastijdende hand van God kussen, omdat we die zo nodig hebben. Dan moeten alle dingen medewerken ten goede. Die Hij liefheeft, kastijdt Hij. O vrouw, als u uw man verloren hebt, gaat

u God billijken. O man, als u uw vrouw verloren hebt, gaat u God billijken. Ik zeg niet dat ik God zou billijken als Hij vandaag mijn vrouw zou wegnemen of een van mijn kinderen. Ach nee, ik ben bang dat ik dan met een gebalde vuist tegenover God zou staan, omdat ik het niet met Hem eens zou zijn. Want het is praktijk, het is een grote zaak om God gelijk te geven in tegenspoed. En toch kan het, als we er een onderwerp voor mogen worden, want dan komt God erin mee.

‘Zonder ophouden ...’ Dan gaan we iets leren van wat Christus volkomen gedaan heeft: bidt zonder ophouden. Dan hebben we aan de weldaden uitwendig niet genoeg. Die kunnen veel en groot zijn, maar neen: Gods gunst sterkt meer dan d’ uitgezochteste spijzen. Dan gaan we de gunst van God gewaar worden, dat ons gebed in de gunst en de liefde van God ligt; een zalige reuk voor God. Dan is het aangenaamheid in de hemel. Dan gaan - met eerbied gesproken - de engelen daarnaar luisteren, naar één zucht en één waar gebed in de troon. Dat zal God zekerlijk op Zijn tijd verhoren.

‘Daarom bidden en daarvoor danken’

Bidden en danken gaan samen. Zo zegt de onderwijzer: ‘Daarom bidden en daarvoor danken.’ In het bidden ligt het danken, en in het danken ligt het bidden. Dat zal God, al zoudt u het zelf niet kunnen geloven, zeker verhoren. Al zou het pas naderhand worden opgelost in uw ziel, omdat het nu nog niet kan. God geeft nooit iets wat niet nodig of niet nuttig is voor u en mij.

Misschien vraagt u: kan ik dat gewaarworden? Ja, dan voelt u het ruisen in uw ziel. Dan wordt beantwoord wat de profeet Zacharía zegt: ‘Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de HEERE der heirscharen.’ Er was een storm, een onweer en een aardbeving, maar God kwam er niet in mee; Hij kwam in het ruisen van een zachte stilte. Dan is de ziel stil tot God.

Ik heb er iets van ondervonden, daarom weet ik het, want men

moet het in de praktijk geleerd hebben om het te kunnen prediken. Anders zijn we maar een blinde leidsman, die er niets van weet, en die maar wat staat te praten en een mens maar staat te bedriegen voor de eeuwigheid. Maar dan is het met Psalm 62: 'Mijn ziel is immers stil tot God; van Hem wacht ik een heilrijk lot; Hij immers zal mijn rotssteen wezen.' Dan gaan we door het geloof Hem omhelzen. Het gebed, het ware gebed, leert Christus omhelzen, en in de verdienste van Christus een drie-enig God omhelzen. Dan is men blind voor de toekomst, maar ziende op het gebod des Heeren. Dan gaat men leven bij het ogenblik en zegt men met de discipelen: 'Heere, leer ons bidden.'

Ten slotte

We hebben iets gezien van het ware gebed dat God op Zijn tijd en wijze zeker zal verhoren; niet op mijn tijd of uw tijd. Misschien zegt u: ik heb al zo lang gebeden om bekeerd te worden. Nu, moet u daar dan mee ophouden? De duivel zegt: je moet maar niet bidden. Hij heeft liever dat je vloekt en scheldt en raast en tekeer gaat; hij heeft liever dat u God en uw naaste haat en uzelf vervloekt. Ach nee, houd maar aan, wie weet wat God doen zal. Is het niet meer gebeurd dat God een ziel onverwacht verhoord heeft? Hij mocht het ons allen schenken.